

არის სამუსიკო ხელოვნება. ამ მომღერალს ქალს კარგად იცნობს ჩვენნი პრაიმინცია, სადაც მან ამ ორის წლის განმავლობაში რამდენიმე კონცერტი გამართა ზეფულობით. მ. ძნელაძის, ევროპიულს ხმებს გარდა, ქარაღელაძე მღერის. როგორც წინამდებარე შევიტყუე, ამ მომღერალს ქალს განზრახვა აქვს, ტფილისშიაც გამართოს ამ ახლო ხანში ერთი კონცერტი. სულითა და გულით ვისურვებთ ყოველ-გვარს წარმატებას ამ ახალგაზდა მოღვაწე ქალისათვის იმ საბიძგელზე, რომელზედაც ჩვენ ქალზე შორის იგი პიონერული პირველი გამოდის სამოღვაწეოდ.

* * * სოფ. საგარეჯოში განუზრახავთ დააარსონ სახალხო ბიბლიოთეკა, სადაცაც შეეძლებათ უფასოდ გაიტანონ წიგნები წასაკითხად. ამ დღეებში, როგორც სარწმუნოა წყაროდგან შევიტყუე, ტფილისის გუბერნატორისთვის მიურთმევით არხა, ნუხა დავრთავ ქვლავი გვიგანითა ბიბლიოთეკაო. წიგნებიც თურმე ბლიბლი აქეთ შეგროვილი ბიბლიოთეკისთვის. იმდენ უნდა ექნას, რომ ამ კეთილსა და სასარგებლო საქმეს არაფერი დაბრკოლება არ გადელდებება წინ.

* * * სოფ. გეგა. ამ წინაზედ აქ მოზდა ერთი საყურადღებო ამბავი. ჩვენი სოფლიდან ბერძანის თოფებითა შეიარაღებულმა ყაჩაღებმა (ნუხის მარხის ყიზილბაშთაგანთ) მოიტაცეს ერთი ინგლისის კოსიაშვილის ცხენი. პატრონებმა, ახალგაზდა ბიჭებმა (ორ ძმათ) მალე გაიგეს და კვალს გაჰყვნენ. იარს აქეთ-იქით და კვლი ერთს ტყეში მიიტანეს. ეს ტყე აზნა-

ურის ღელეშია (ახნაური თვით აღდგოლის სახელი). იქვე მონახეს ბილიკი ამ ტყის და ჩაუსურდნენ. დიდხანს აღარ უდლიათ და დაუნახავთ, რომ ყაჩაღებს მოჰყავთ ცხენი რომლიან სწორედ იმათვე. კოსიაშვილებს აღარც უტყვიანთ და აღარც უხსენებიათ. ორგვის თოფები დაუხლიათ. ერთი ყაჩაღთაგანი იქვე გარტყმულია. დანარჩენი მიჩქამულან. კოსიაშვილებს დაუტყვიანთ ცხენი, შემჯღარან ზედ და სოფელში გამოუკურსებლავთ ნაიისთვის შესატყობინებლად. ამასობაში, მინამ მღვარი გავიდოდა, მოკლულის ამხანაგებს პორტუტინათა კეცდარი და გადდაქარგულან. ბეგრი ცხენს და დედუსაც არ იცან, სახელობრ ვინ იყო მოკლული და რომელის სოფელიდან. ძმათა კოსიაშვილებს-კი ხალხი მაინც ხობტით იხსენებენ ყაჩაღების შემხისთვის.

* * * გზ. „ნოვ. ობ.“-ის შეუტყუეა, რომ რამდენსამე ხეცსურთ სოფლის საზოგადოებას შეუდგენია განაჩენი, რომლის ძალითაც ნება მიუცია შავისლვის ფლოტის მიეტყნანტ მან ფლოკოინისთვის ანუ შავის მღვინები ოქროსი, ვერცხლის ჭ სპირენძისა. ამისათვის ფლოკოინს უტვირთნია გადაწყვეტილის ფასის ძლევა საზოგადოებათათვის, იმის მიხედვით, რამდენი დღიურიც არის საშადნო გაიღება, ამ გადაწყვეტილის ფასს გირბი, ამ გადაწყვეტილის ფასს გირბი, ფლოკოინმა მანდელუობაშია წილი უნდა დაედლოს საზოგადოებათა.

ლაღო. სულ ერთია, ელისაბედო. მინც ეხლა ჩინიანი იმდენია რუსეთში, რა ვერ იტყვი ნამდვილად, რომელი იმითი ღირსეული, რომელი არა. მაშოსთვის ხომ სულ ერთია, — მაშოს შორიად ავიტყვი მოსწონს. მამო. სრულებით არა... ჩემთვის სულ ერთია, ავიტყვი იცოს, თუნდა ჩინოვნიკი, თუნდა უჩინო. ელის. უკაცროდ, ცოტა ხნობით თავს დავაგებებთ. (გახას).

IV გამოსვლა
მამო და ლაღო
მამო. ლაღო, გაგვიჩიათ როდისმე კვლავი?
ლაღო. ბეგრი.
მამო. არ გემინინდით?
ლაღო. თუ ცოცხლისა არ მემინინან, კვლისა რას შამემინინდობდა.

მამო. დედაკაცო გაგიჩიათ?
ლაღო. დახ, — მოხუციც, შუახნისაც, ახალ-გაზდაც.
მამო. ფეხ-ძიმოდ დედაკაცი არ გავიჭიათ?
ლაღო. ჰმ... როგორ არა!
მამო. ბაღი, გონია, როგორც საცოდავთა ჩხაოდა!

ლაღო. (გაეცინეს) ბაღი ამ შემთავრეში ყოველთვის კვლავია.
მამო. ვიძე, გული მიწუბდება...
ლაღო. (შეაჩვენებს) მიბძანდით, კარსული გაიხსენით. (წყვლს აწვდის).
მამო. გაიხსნა დილები? (გულისხმის).
ლაღო. არა, არა, საჭიროა არა არი, შიკრიბით...
მამო. ერთი გულზე ხელი დამადეთ, როგორ მიცემს! (ხელს სწვდება, უნდა გულზე მიადას).

აჩილური, შვილ-თანი
(სამძღროა მიტყვიან)
პატრობითვე სამშობლოს ენისა იყო ტრფალიო: განვითარება რა იცნო, შექნა წრტალიო, ლეწწწოვანს ტერესა ნაწრთა გულდასით უწყო ტრალიო, აქკონა ბეგრი, მაგრამ ჯერ-კი ვერ აავსო ფალიო...

დაბა ჭ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)
სოფ. ბოლ (ჩუკის მარხა) 14 სექტემბერი. იმაზედ უარესი არა არისრა, როდესაც ადამიანს იმოდენი სწავლა-შეგნება არა აქვს სამურხანლო მეცნიერებისა, რომ მსუბუქ ავადყოფილობის დროს მაინც უარის თაგის თავს და სწეულობას გაძლიერებისა და ფეხის გადგმის თაგისუფალო გზა არ მისცეს. და ამას ვინა სწივის, ზოგი თაგისთავი შეუდგებლობის წყალობით მეტრინდის რჩევასა და წამალსაც არ დაიჯერებს ხალხმ. ასეთს უმეცარსა და ჯიუტს ადამიანს, რაღა თქმა უნდა, შეუტყუებელია ხანგრძლივი და ჯანსაღი სიცოცხლე ჰქონდეს, რადგანაც, რაც უნდა მსუბუქი სწეულება შეხდეს, სწი მაინც თაგისას გაიტანს და დღეს თუ ვერა, ხვალ უფროდ საშარისავე გასტუმრებს. სწორეთ ასეთი არა ხალხუმამავე სწარბოებს ჩვენის მარხის მცემამულეთა შორის. კარგა ხანია მის შემდეგ, რაც ჩვენის მარხის ზოგიერთ კუთხის მამულეს რაღაც ახალი

ლაღო. ახალი მიბოძეთ, მსჯავრებული კარგად შევაცოხებთ. (უხსნა-წყას) დახ, ადლებული ბძანდებით; უმჯობესი იქნება მაისვენთ, კარსეთი გაიხსნათ.
მამო. ძალიან სუსტათა ვარ... ამწიეთ... (დაღო აყუქუას) ტუფი გახსნათ. (დაღო აყუქუას, ვერ შეკრავს) კარსეთი მიშლის; თუ სხვამ არ შამიკრა, მე თითონ ვერ შევიტყუებ. (გაეყდას) უჰ, მიშლის!...
ლაღო. თუ საჭიროა ნება მიბოძეთ, მე შევიკრებთ.
მამო. ძალიან თავზიანი ბრძანდებით, გთხოვთ გასარჯოთ. (ფასს სწავრე დასწავს, დაღო ახირობს შეკრას).

V გამოსვლა
ეგინაუ და ვარო
ვარო. (დაღოს სუყლომა სელს მოსწვდეს) შენი სქეპე არ არა... ძალიან მოგიკრებია კარსეთი, რომ ტუფილივარ შევიკრავს. (შეკრავს, — დაღოს) პირ-გამშრალი დარჩი ვანა? ძალიან-კი გინდოდა მაშოს ზატარა ფეხს შეხებოდა; გონია, მზათა ხარ ლეკმა-ლეკმა მაქციო.

ლაღო. სრულებითაც არა...
ვარო. გესმის, მამო, სრულებითაც არა? ვაე-ბატონს არ ესიათოვინებოდა, — ნება როგორ მიეცი? — კარგია, მამო, რომ დროზე შამო-გასწარიბთ, თორე მებეჭე ხო სირცხვილისაგან დაიწვებოდი, რომა მოგავგინდებოდა, რომ ყმაწვილი კაცი ტუფულს გიკრავდა.
მამო. ვარო, უქვიფოთა ვარ, გულის ღონება მაქვს...
ვარო. ახალი ავადყოფიობაა, წინათ არ იცოდი; კვდებოდა რომ ლა-

ღნი გაუნდა და განადგურება დაუწყო. თითქმის ყოველი შემამულე, წოდების, ხარისხისა და შეძლების განჯრტევილა, იმისმეცადინობაშია და მას ალგეს თაგის ძალიონეს, რომ მამულეები ვიფართოვოს და ერთიორად აქციოს. მაგრამ უმეტეს მათგან-კი შრომა და ხარჯი დაუჯილოვებოდა ურჩება. გენახის მოსაწავალი ამ რამდენისამე წლის განმავლობაში სრულიად ვიფუქსავატა. ორი დღიური იმდენს მოსავალს წერ იძლევა ღღისას, რამდენსაც ვერ ხანვებარ დღიური იძლეოდა. ამ გვერად ღღისს მოსავალი, ეს ერთადერთი უმთავრესი სახარის ჩვენის მარხის მეციდრთა ყოფა-ცხოვრებისა, თანდათან მკორღება და მასთან ვაზიკ მკლევდება და ხმება. ცხადია, ამ სამწუხარო მოვლენის მიზეზი მარტო ქარი, სეტყვა და სხვა ბუნების მოვლენა არ არის, არამედ სულ სხვა რამე და ეს სხვა რამეც ვახლავთ უკვე განმკვეთული და ცნობილი სწინ ვაზისა მიღლით. ეს რომ ასეა, ამის წინააღმდეგ არა თუ ეხლა, ამ რამდენისამე წლის წინადაც არა თქვილა-და-რა. მაგრამ, ამის მიუხედავად, ჩვენის მარხის მემამულენი სულ გულხელ-დაკლებილი ვაჭყურებენ თავიერთ-მამულეების განადგურებას. არც ერთს იმათგანს არავითარი ზრუნვა და შეკადინება არ გვაქვია; რომ ეს ერთადერთი წყარო მათის ცოცრამოხურის წინ-მსვლელობისა არ დაშრობოდათ. ამ სამწუხარო მოვლენას რომ თავისთავად ვერ ჩაუდგენენ კვლავი ჩვენის მარხის მემამულენი და წამალი ვერ დასდეს, ამისთვის დასამარხისს ან ვიანი, ჯალ-განავ ამას სამურხანო სწავლა-განათობა მოვლელი ადამიანი უნდა, მაგ-

პარაკონო სუ იმის ბრალი. ლაღოა დაწამაზე; ვაე ერთი მითხარ, სადა-ურთა სუსტ-ძარღვებითა ქალთან ვაჭკიოდ დედაკაცებზე ლაპარაკი, — ურხისტა-კი ნუ გგონია!
მამო. ყურს ვივადებო?
ვარო. ჰო, კარგებთან ვიდექი, მემინოდა უტებ შემოსვლით უფრო არაშემიღვებინა შენთვის ეტლიო. ლაღო, სიტყვ ხო არა აქვს შენ ახალს პატიენტს?
ლაღო. არა უჭირს-რა, ცოტა სიტყვ თუ დაპკრა; ჩასაკვიროვლია, კარსეთიც არის აქ დანაშავეც.
ვარო. და შენცა...
მამო. იცი, ვარო, როგორადც ჩემ თავს ვერა ვგრძნობ კარგათ; არ იცი, რას მივიწერო?
ლაღო. მიბოძეთ მაჯა. — აღელეკებული ბძანდებით, კარგს იხაბთ კარსეთი გაიხსნათ და მოისვენოთ.
ვარო. მამო, თვალები მიბნედილი გექვს, უფოთთ ძალიან ავთა-ხარ; ნუ გემინინან, ლაღო ცოცხალი იციო, თორე თუნდ ხოლოცა გეგნენია. გაიხსენ კარსეთი, ეგება ვარკუსი. ლაღო ამა ერთი გაუსხენი კარსეთი, მე კაბას გავცდი...
მამო. როგორ შიძლება, ქალო? ვარო. რატომო? დაჯე; მობ, ლაღო, ტუფული გაუსხენ.
მამო. რას ამბობ, ვარო?
ლაღო. ხუმბობს, — ვერ ატკობთ? ეხლა კი ვერხედა ხართ.
ვარო. მშვენიერს ვერხე! (დაღოს) ძალიან გაგიხსნა დედა-კი, თვალე-ზე გეტყობა.
ლაღო. რათ იცი დაიცინე?
მამო. ვარომ არ იცის დაიცინე!
ლაღო. მამო ეხლა დასჩენებია ეს ცული თვისება.

მამო. არ ეტყობა?
ვარო. რა უნდა მეტყობოდეს, რასაც ვერა ხედამ. (დაღოს) შენი სიტყვ არ არა, კარგისა თუ ცუდის თვისების პატრონი ვარ; შენი ხელოვა მაჯეგებისა და გულის სინჯავა, — სხვისი ხასიათების გაცნობა არ შენი საქმეა?
მამო. წაიხზუნები, — მოდი შეგარიგოთ.
ლაღო. რა ადვილად იწყენ ხოლმე ჩემ ნათქვამს!
ვარო. სრულებითაც არა...
მამო. კარგი, კარგი. (ორივეს წყავრებს სელს და არიგებს).
ვარო. არ-კი გგვონია, რომ მარტოა შენზე გული ძვირი მქონდეს, — თავის დღეშიაც არა...
ლაღო. ამა რა ღირსი ვქენები...
ვარო. ჰო...
მამო. (მაწივე სელს მაჯეგებს კარსი) გეყო...
VI გამოსვლა
ეგინაუ და ახლა
ახლა. გაუმარჯოთ. (ხელის ხამათს)
ვარო. ამბობდნენ, ძალიან ავით არი, ქვეშავეში წყესო?
ახლა. ტუფული უთქომთ, — ეხლა მამა ჩემი ხელსაც აღარ მახლდეს.
ვარო. უთუოდ დაამინებდი საწყალს.
ახლა. ზაქონია, როგორი შეუძლიან ხელი მხალის; სრული წლოვანი ვარ, უჩიოლო, ცხენში ჩავსაძვივებო.
ვარო. ადვოკატმა ვაწვადით?
ახლა. რა სწავლება მინდა, — რუსული კოხეა არ ვიცი?
ვარო. ჰო, უკაცრობა, დამაივიწყდა.

რამ ეს-კი დასამარხავი და მიუტყეველი დანაშაულობაა ჩვენის მემამულეების მხრით, რომ სწავლულ აკრონომია რჩევა და აზრი არ დიჯეტეს და მათის რჩევისამებარ უწამლეს თაგინთს დასწეულბულს მამულეს.
როგორც მოგესტენებათ, კაცისის საოკოლქსური კომიტეტის დასარკ ჩვენი მარხა დაუგდია უფურადღებო: აქაც ვამოგზავნა თაგის წარმომადგენელი, რომელმაც განუშარტა ხალხს მამულეების დასწეულბების მიზეზი და უჩიია უწამლეთ კომიტეტის მიერ სასარგებლო ცნობილის წამოხლი, მაგრამ სამწუხაროდ, უმეტესობამ ძლიერ ტექვის თვლით შეხედა აკრონომების რჩევასა და ჰაზრს და ურწმუნო თომასეთი თაგი გაიქნეს გადგურალი უარის ნიშნად. ამას ის შედეგი მოჰყვა, რომ მამულეები წინა წლებთან შედარებით უფრო კულს მდგომარეობაშია. მოსხმით უწესი ძლიერ ბლომად ასხია მამულეს, მაგრამ ყურძნის დამწეფება-კი არი მეცელარა, ისევ ისე-ნაირად არი. მარკვალად ძლიერ წერილი და ღარიბი აქვს. იფანობისთვიდამ ფოთალი სულ ერთიანად მოიშუმა და ჩამოყარა და ვახიკისლ ვაზზედ ცალიერი მტყენები დარჩა. ეხლა დაუწიფებელმა მტყენებმა ძირს იწყო ცვიანა. მაღალმა ლმერს, ჩვენშიაღ აბრმონდა თითორიოლო განიერი კაცი, რომლებმაც დაიჯერეს ენახის წამლობის მეცოდეთა რჩევა და მათის დამგებებისამერ უწამლეს თაგინთს მამულეს. ამათი მამულეები-კი, ღღისს წყალობა გქონდეთ, სასიამოვნო სანახავი იცოს; ფოთალიც მშვენიერად აქვს ვაჭკვლიანიერი, სხმითაც კარგად ასხია,

მამო. არ ეტყობა?
ვარო. რა უნდა მეტყობოდეს, რასაც ვერა ხედამ. (დაღოს) შენი სიტყვ არ არა, კარგისა თუ ცუდის თვისების პატრონი ვარ; შენი ხელოვა მაჯეგებისა და გულის სინჯავა, — სხვისი ხასიათების გაცნობა არ შენი საქმეა?
მამო. წაიხზუნები, — მოდი შეგარიგოთ.
ლაღო. რა ადვილად იწყენ ხოლმე ჩემ ნათქვამს!
ვარო. სრულებითაც არა...
მამო. კარგი, კარგი. (ორივეს წყავრებს სელს და არიგებს).
ვარო. არ-კი გგვონია, რომ მარტოა შენზე გული ძვირი მქონდეს, — თავის დღეშიაც არა...
ლაღო. ამა რა ღირსი ვქენები...
ვარო. ჰო...
მამო. (მაწივე სელს მაჯეგებს კარსი) გეყო...
VI გამოსვლა
ეგინაუ და ახლა
ახლა. გაუმარჯოთ. (ხელის ხამათს)
ვარო. ამბობდნენ, ძალიან ავით არი, ქვეშავეში წყესო?
ახლა. ტუფული უთქომთ, — ეხლა მამა ჩემი ხელსაც აღარ მახლდეს.
ვარო. უთუოდ დაამინებდი საწყალს.
ახლა. ზაქონია, როგორი შეუძლიან ხელი მხალის; სრული წლოვანი ვარ, უჩიოლო, ცხენში ჩავსაძვივებო.
ვარო. ადვოკატმა ვაწვადით?
ახლა. რა სწავლება მინდა, — რუსული კოხეა არ ვიცი?
ვარო. ჰო, უკაცრობა, დამაივიწყდა.

ყურადღებამდე არის დამოუკიდებელი. ნათესავად უფრო კუჭარა-ტი საბუთი კიდევ უნდათ ერწყმუნოთ თამბაქ, რომ მამულს წამლობა ეკრძაება და უხდება კიდევ; სასურველია, რომ ამ თვალსაჩინო მავა-ლითს ურადლება მიაქციონ ჩვენის მარხის შემამულეებმა და თავიანთ მამულეების წამლობას მიჰყონ ხელი.

ამას წინააღმდეგ ვაჩვენებ, ვითომც ვაგრძნობი, მთავრობის მიერ დევნილი ყარაღები უნდა სტურებოდნენ ჩვენს მარხასაც და ტოლის. მაშინ უნდა შეფარებინათ თავი გაისმა ეს ხმა თუ არა, ადგილობრივი პოლიცია მაშინვე დაეპყრო. ჩვენის განყოფილების ბოქალმა ბატონმა ფირცხალავამ ხალხი გამოიწვია და მივხედავთ საძებნელად, მაგრამ ვერაფერი ვხედავთ. როგორც ხმა ისმის, გუბერნიის მთავრობას უკნობებიან ჩვენის მარხის უფროსთათვის, შევიტყუო, რაკაში წამოსულან ყარაღები და მხად იყავით, ხელიდან არ გაგისვლტერო. ლეჩხუბის უფროსად მოუხდინა ამ სავ-ნის შესახებ საჭირო განკარგულება და დიდ მუცადინებაში არიან ორი-ვე ადგილობრივი მთავრობანი, რომ თუ მართლა ესტუმრებიან რაკა-ლხეზუ-მის მარხას ეს დაუბატოებელი სტუმ-რები, როგორც ხელში ჩაიკიდონ.

ქაიხოსრო გვლოვანი

დაქანოსს დავით დამაპაშვიძს

ჩვენს ლაი წერილებზე გვიასახებთ, რომ „სრული თანხა გასაჯაროა“, მაგრამ ლამის ეს თქვენი სრული თან-ხაზეა ბოლო მოვლული გამოდგეს. არ როგორ. თქვენს პასუხში ერთი

მაშა. აბელ, ახალი ამბავი გე-ცოდინება, გვიამბე.
 აბელა. პო, მართლა, დილას ურჩივთ კვადრი ღვიჯილა ამიტანეს სოლოდამ

ლადო. როგორ?

აბელა. ამბობენ, გლეხებს დეე-ხროთ წყალში. თურმე ბევრი მო-ვალე ჰყოლია საწყალი, ჩასულა ჰუ-რის ასაკრფითა,—იმ პარანდებსაც უფიქრითა, თუ მოი, დავაზნოთ, ვექსლები დაუხიოთ; აუღლია და დაუხრჩიათ. რომებინა გაბერული ანა-იტანეს, პირი და ყურები ქეიშითა ჰქანდა გამოტენილი, გაღურჯებუ-ლიყო, როგორც სოსანი ზადირჯანი.

ვარა. მართალს ამბობთ?

აბელა. თელეთის მადლობა!

მაშა. თქვენი თვლითა ნახეთ?

აბელა. კვადრს რა დამანახებდა?

ვარა. თუ ვიცი, ხალხითი მსესე; ბაზარში სუ ახვებ ლაპარაკებენ.

ვარა. მერე რაზე დაუბრალებთ?

აბელა. გლეხი და ყარაღი ერთია;

მაშა. მითი დიდს სარგებელს არამე-ვალა; ვისი რა ბრალა, თავი შენი არ არი,—ნუ ისესხებ, თუ არ გი-ნდა...

ვარა. იქნება გლეხს უჭირს?

აბელა. საქმეც ვე არი-და! მაშ ფული როგორ ვილის კაცმა?

ვარა. კარგი, კარგი...

ლადო, ესთა თქვენც რომა გქან-დეთ შემთხვევა, ისარგებლებით?

ვარა. ვიცი, კაცი ისეა გაკრებული, რომ დანა და ყელი-და დარჩობია?

აბელა. მაშ კაცს სად იქნება, რომ თუმანზე თევში სამი კოდი ჰური არ დაუწერო სარგებელი? ვაიძე, ვაიძე, ლადო, ქვეიანი კაცი მეგონე...

ურთილის შემდეგ ჩველებრივს გულ-კეთილობას და სიუხვს ირჩებ და, თვინიერ შუაკეთა სტრილისა, გულ-წრფილად თიხები; „ისინი მთაწი-ლე (!) და მოწილია (!) გასადას; მსაყუდესათვის, მისამხალთა! სწო-რე მოგახსენოთ, არ გვეყრება სი-ტყვიბა „მორთილია“, „მოწილია“ და „მომხმანია“. ამისთანა თხროვანა, მამოა დევანოზო, თქვენი მხრით ჩვენ მიგვანია ვერ მტრის-მეტ კიდ-ნიერებად, შეერ ნიშნად უარყოფო-ბისა და უნდა დახევიან. დავიჯეროთ, რომ ჩვენ მიერ დასახელებული შუა-კაცი ისეთ გვამად მიგვანიათ, რომ თვით ამო ვეღარ მოახერხონ ადგი-ლის ამორჩევა, ვერ დანიშნონ დრო-კრების ანუ ვერ გამოსთქვან თავისი აზრი, თუ რა პირობით შეიძლება ესენი ჩვენის თხოვრის აღსრულებას? მართლა, სიუხვე კარგია, რუსთაველი-ს არ იყო, „უხვსა მომსადასა ყო-ველა, ავიგე, ვის ორგუდაოა“, მაგრამ ყველას თავისი დრო და ადგილი აქვს და ამისთანა სიუხვის გამოჩენა შესაფერ ადამიანებთან უნდა. ამას ვარა, ვინც „სრული თანხა არა“, ამ საქმეს, თვით შუაკეთა ამო-რჩევითაც შეუწყობდა ხელს, ვაუ-ღვილებდა შეკრებს და საკმათა საქ-მის დაბოლოვებას. მე, ჩემის მხრით, ამისთანა ვადავლებმა მქონდა ფიქრად, როდესაც შუაკაცებს ვასახელებდი ტფილისში მცხოვრებთაგან. ტფილი-სა საქართველოს დედა ქალაქია და მთავრობისაგანაც მინდულითა კვაკა-სიის შუაგულ ქალაქად. თუ სადმე მოიპოვება სწავლა-განათლებითი შე-კული ქართველი, თვალყურის მადე-გნებელი ჩვენის მწერლობისა, პატი-ოსნებით აღსავსე და ყველათვისი სა-ნდა გვამი, ვვინებთ, ვერ ტფილისში

ვარა. რასაკვირველია, მაგას ლა-ლის ქვე თავის დღეშიაც ვერ მის-წვდება. თქვენი ქვეა ხო—რადა ვითა? ის როგორ იყო, რომ ხუთ თუმანში სხვნივმა ოცი თუმანი და-ვაძარი?

აბელა. ნასობი არა ვყოფილიყა-ვი, რას მოვაწერდი!

ვარა. ესეც, მგონია, ოც-და-ხუთი თუმანი ვგაბრებდი იმისი?

აბელა. იმას რა სწინდისი მვე-კითხება? ათი თუმანი მამცა, ათ თუ-მანს ხვალ მოგცემო, ხუთი თუმანიც სარგებელი დამაწერინა ერთი თვისა,—მერე იმ რაზონიკმა აიღო და ატ-კახი ქანა,—აკი მოვეცო.

ლადო. საკვირველია, რაღათ აპ-ყოლიხართ იმ კაცს?

აბელა. რას ამბობთ, თვალის ეკა-ლივით მეკვარები!

ვარა. რა ვიცი, უმობით-აკი ნა-ბიჯი ვერ გადავადგამა-და!

მაშა. ვერა ხედამ, ვერ კიდევ ბაღლით, თორე მამა გაუხედავდა ცუ-მას?

აბელა. მე? მე? ვის შაუქლიან ხე-ლი მახლოს?..

VIII გამოსვლა

ავანუდ და სისხამაილი

სენს. ძალიანაც ნუ იბერები; გირ-თვინი ვიქცე, მამაშენს მიეშველი, თორე რამის კატლევითა აქციონ.

(სკანს მამოსამეყს.)

ყველაზნი. რა იყო?

სენს. დეპუტატთა ამოიჩიეს სა-ცოდელი, იმის მოწინააღმდეგეება ჩა-ვრდი და, შენი მოწინააღმდეგეობა, კარ-გა დაბეჭეს. სტეფანემ სწორეთ სი-ვიდის გადაარჩინა,—ბატონი სესს მამა თქვენსა. ცოცხალ—კვდარი ჩა-

უ-და მოიპოვებოდეს, ხოლო შემდეგ ამ-სა საქართველოს-სხვა კუთხეში. ხელს უწყობთ, მამოა დევანოზო, ამ საქმეს თქვენც, თუ უფრო აბრ-კლებთ მტკიცეთ, რომ თქვენ მტრულ-მარტო, სხვის დაუთხოვია, პნიშნით, როგორც შუაკეთა კრე-მის ადგილს, ავრთვევ ირჩეთ შუა-კაცებს ტფილისზე დაშორებულს ად-გილებში. მე არაფერი მაქვს თქვენ მიერ დასახელებულ შუაკეთა წინა-აღმდეგე, მაგრამ თვით თქვენი მიწვე-ვა შუაკეთა დაუთხოვს ადგილს ვა-რწმუნებს, რომ თქვენ მიერ დასახე-ლებულ შუაკეთა არ ეხერხებათ მოსვლა ტფილისს აღნიშნულ საქმი-სათვის. მე ჩემის მხრით დარწმუნებუ-ლი ვარ, რომ ჩემგან დასახელებულნი შუაკეთნი შორაპანს ვერ გახლებიან და არც იმედი მაქვს, რომ დავის-ხელი სხვა ვინმე იმისთანა ვაგამი, რომელიც დაშარბანდენ „მორთულს და მოწილას“ ბანას“ და ვიახლენ შორაპანს. აი ამისათვის მოგახსენებ, მამოა დევანოზო, რომ თქვენი თან-ხიზმა ბოლო მოვლული არ გამო-დგეს მეთქი. მაგრამ იქნება თქვენ მიერ დასახელებულმა შუაკაცებმა მოა-ხერხონ და მოპარანდენ ტფილისს და თქვენი სრული თანხიზმა კრულ-ხედ დაწერილ თანხაზე არ დამე-დგას. მართალია, მართალსა და მოწყობილს ბინას ვერ დავახერხებთ ჩვენს საკუთარს სახლში, მაგრამ იმე-დი ვიქცე, რომ ტფილისში ვეუშო-ვიო გოგონას და მოწყობილი სა-სტუმრო, რომლის ქირას ჩვენ ვკი-სოვლობთ. მაგრამ იქნება, მამოა დევანოზო, აქაც გაიმჯობროთ სიუხვე გულითა თქვენსა და კრებისა ადგი-ლად ამოიჩიეთ ისეც თქვენი სახლი, მხოლოდ მდებარე ქ. ტფილისს, ოქ-

ავდეს ფიტონშიც, იმ წაღვს. აბელ, არ მიეშველით ცხონებულს?

აბელა. თავი დამანებე, გინდა მეცა მცემონ? რა მამცლა, აქედამ არ წა-ვალ.

მაშა. როგორ შიძლება, იქნება მამა გიყვლება?

აბელა. ვა, ის რომ მოკვდეს, მეც ზედ დავიკვებ? ცოცხალი მყავს,—გონია ქუჩაში შეღებვდინარ, ჩამი-დგებენ, სულს ამომარბევენ.

ვარა. ლადო, შენ რაღას უღდე-ხარ, იქნება კაცი კვდება?

ლადო. ფუ, ეს ოხერი, დამაიწე-ყდა! უპაცოაოთ. (გაქანდა)

აბელა. მაიცა, ლადო! (გამოაუ-დგა)

VIII გამოსვლა

მაშა, კარო და სისხამაილი

სენს. ვაიქე, ვაიქე, ღმერთი მოწე-ყალბე კვდარი გაიხველება. როგორა სცემეს, რომ გენახათ, წიხლით, გო-ბით, ქვით, რითაც მოხვდებოდით; რომ ასწიეს, აღარა სუნთქამდე. სტეფანე მეგწერო საუბედურათ, თორე ცო-ცხალი გადაარჩებოდა? ერთი ჩემი წიხ-ლიც მოხვდა.

ვარა. არა გეხვენინათ, მაგას როგორ ამბობთ?

სენს. ახია იმაზე. ლანძღვის მეტი არა გომოსდის რა პირადამ. ის დე-პუტატი მამწინიკოა, ის ადვოკატი რაზმონიკოა; დილას კვდარი ღვი-ჯილა ამოიტანეს სახლში, ის-კი დე-ლის ქუჩა-ქუჩა და ავი ქადაგებით სუნ იმას იძიხონ, ეშმაკის სული ეშმა-კისაო. მე რაღაზე დამამტვრავ? იმა-ზე, რომ იმის შვილს თვალს დავდე-ნებ, მამასავით უფლი, რა არი,—ქა-წვილია, ათასი საცდუნებელია ქვე-

რომკვდლებსი ქუჩაზედ და არა შო-რაპანს.

რაც შეეხება თქვენს თხოვნას, რათა მე პასუხი მოგვცეთ თქვენ მიერ ვითომ „დაქანებულ (!)“ და მოსალო-დნელს კითხვებზედ, ამასზედ პასუხი უდროოდ მიგვანია; რადგან ჩვენი მოქმედება იმ ეშმაკების ქვეყანს მიე-მსგავსებოდა, რომელთაც ვერ ღვი-ვით არა ჰქონდათ და ტყეებს-კი აღ-ზობდნენ. თუ საყურადღებოს დას-წავსთვთ, მაგრამ თვით თქვენი მიწვე-ვა დასახელებულ შუაკეთს ღირსე-ბას, რადგან თქვენ ეკრძოდ ჩემთვის-კი არ უნდა სწეროდ, არამედ საქე-ვის საგნისა და საქმისათვის.

24 სექტემბერი

6. მთავრობისთვის

უცხოეთი

მემანია. თუ გერმანიის ყურ-ნალ-გაზთვებს დაეკრებოდა კაცი,

ცხად დაინახავს, რომ იქაურ სა-ზოგადოების აზრი რუსეთის წინა-აღმდეგეა მიმართული. გერმანელმა ფილოსოფოსებმა რომ მიიწა-წა-ღებოდა არ მიიღეს რუსეთის სისხში. ეს გარემოება უტყუარი საბუთია მა-ის რუსეთისადმი მძულვარებისა. გერმანული გაზთვები ზოგჯერ უზრ-დელბობას-კი კადრებობენ რუსე-თის შესახებ ლაპარაკს დროს და ამბობენ, ომი აუცილებელია.

ყურნალ-გაზთვობა და საზოგადო-ების აზრი რომ ასე გაწივრებული-აღულებულია, თვით მთავრობა ამ დროს სულ სხვასა ფიქრობს და სხვა გზას ადგია. გერმანიის მინისტრები

ყანაზე, შიძლება ადგილთა გაფუქ-ვებ მეთქი; თავის დღეში იმ უილისს ნერსესას არ უქნია თავის შვილის-თინ იმოდენა, რამოდენაც მე მიქ-ნია,—მერე მევე მღანძრავს.

ვარა. ოცდა ხუთი თუმნის ვექ-სილი?

სენს. ტყუის, შენმა მზემ. ახა, განა არ მიქნობთ, რაკ ვარა, ამა მე, მე როგორ ვიყავდებოდი, ათ თუმანში-ოცდა ხუთი თუმნის ვექსილის რო-გორ გამოვარბევი? განა მარე მიქნობთ?

მაშა. მე, სწორე გიხრათ, არა ვიცი-რა,—ყველას თავისი ქვეა აქვს.

სენს. აი ქეშარაკი სიტყვა...

ვარა. სრულბობითაც არა! მაშ ვისაც ქვე არა აქვს, ვაუღლივე რა-ღა? მაშ შენ ქვეში სევა, მაშა?

მაშა. აი, ვარა, საქმე არა გაქვს,—ახა ერთი მიხარ, შენ რა, რომ ქვეყანაზე ათასი სულღვინა?

ვარა. რა და რა! ნეტა რათ მე-ხალისება შენთან ლაპარაკი?

სენს. უი-ვი-უი, თვლით რომ გორ გიბრწყინას; მიყვარს თუქუნა თვალბობ...

ვარა. გთხოვთ, მაგისთანებს ნუ მიბეძამთ.

სენს. რათა ხარ, ქალა, ცხარე? შვილივით მიყვარხარ...

ვარა. საქირო არ არი თქვენი სიყვარული.

სენს. საქიროა, შვილო, საქიროა; როგორც ღვთის მიდლი, მოხუცის სიყვარულიც ისეა საქიროა ჯველის-თინ. მე ყველა ახალგაზდა ძლიან მიყვარს. აი თუნდ მაშა ისე მიყვარს,

შვიდობიანობას მომხრეობენ. გერმ-ანიის კანცლერმა გენერალმა კაპრი-ვიმ ოსნაბრუკში ბურგომისტრთან ბაასის დროს პირდაპირ და ვადაქ-რითა სთქვა, შვიდობიანობის დარ-ღვევისა ტყუილად ემინიანთ, ხივა-თი არა მოეღის-რაო. გენერალ კაპ-რივის აზრით, არც ერთს მართლეს არა შარსის შვიდობიანობის დარ-ღვევა და ომის ატეხა. რუსებისა და ფრანგების დაახლოვება-დამეგობრე-ბა, კანცლერის სიტყვით, ახალსა და სამშინ არას მოსასწავებს, იგი მხოლოდ პირდაპირი შედეგია ამ ორ სახელმწიფოთა შორის უკვე არსებუ-ლის ურთიერთობისა.

ამ გვარს შვიდობის მოყვარება თუ მოსურნეობა არ მოსწონს გერ-მანიის მწერლობის იმ ნაწილს, რომელიც ფრანგების და რუსების და-ახლოვებას სულ სხვა თვლით უყუ-რებს და ამტკიცებს, რომ ეს გარე-მოება ვეროპის შვიდობიანობას დიდს ხიფათს უქადისო. ზოგიერთი გერმან-ული გაზთვი უფრო ვადაქარბებუ-ლადც ლაპარაკობს: ხმას ავრცელებ-ნენ, რომ კანცლერი მოკლე ხანში სამ-სახურისათვის დაანებებს, რადგან ამის შვი-დობის მოყვარებას არ თანაგრძნო-ბენო. უფრო მეტაზე-მეტაებს რუსეთის-სა და ფრანგების შესახებ „Kreuz-Zeitung“-ი ლაპარაკობს; ხოლო ეს გაზთვი გრაფ ვალდერზეს გაზთვითა, იმ გრაფ ვილდერზესი, რომელიც გერმანიას-კი კადრებობენ დასის მე-თაურად ითვლება. ამის გამო შვეიც-რშიან ვიფიქროთ, კანცლერის მიერ სამსახურის თავ-დანებება რომ ლაპარაკობენ, იმის ადგომას სწორად ამ გენერალის ჩაყენება მსურთ, რომ-ლის შესახებაც ერთს დროს ზისმარ-კი გაეცხლებული ამბობდა, ეგ კა-

როგორც ჩემი ღვილი შვილი არ მეყავებოდა. მოდი, შვილო, მოგე-ხებო.

ვარა. მაშა, ხელი არ ახლებინო, თორე ფესს არ გადვამ აქ!

სენს. შენ, ქალა, ვერ პატარა ხარ, პატარა ქვეა გაქვს,—შენი რჩევა ვის გამაადგება?—ვენაკვალე მუქუა-დენო. (მადის მამოსაყფი)

ვარა. ჩქით მიმანდინ, გირჩე-ვინან! (შდამას დასაყარას) მაშა, შინ მივდივარ, ნახვამდისინ.

მაშა. დარჩი სადილათ, სად მი-ხვალ?

ვარა. არ შამიძლიან. (ჩადის)

სენს. მითიმინე, მე მივაიცილებ სა-ზომლიან.

სენს. საქირო არ ვახლავს.

სენს. ცოცხა გამოვიცილი.

ვარა. თუ უკან გამამყვებით, არ წვაღვ აქვდება!

სენს. ხათაბალა; რა მოგოვ, ქა-ლო, რომ შინანდენ მიგაცილო?

ვარა. ჩემი ნებაა!

მაშა. თვით დანახეთ,—სულ ერ-თია ვერას გააწყობთ.

ვარა. არა დედის დაუძახებ; საქმე მაქვს.

სენს. რა იყო, რათ გინდა შეაწე-ხო მოხუცი ადამიანი?

მაშა. რათ გინდა?

ვარა. რათ ძახებ, დაუძახებ!

მაშა. დედო! დედი! (სკანს იქაო: „მოკვდარს, შვილო“)

ვარა. ესთა ნახვამდისინ. (გადის, კიორც მსართლს შიშობდას დასაყად)

სენს. რა რაგებობა ჩემი არი?

ფაფადა.

(შემდეგი იქნება)

კი მოუთმენელად ელის ფელდ-მარ-შლომასა.

მან, ნინო დუღუშაშვილს 1 მან. სულ 16 მანეთი.

ივანე ლულუაშვილი ს. სტეფან-წმინდა, 20 სექტემბერი.

დებეშა

24 სექტემბერი

პატივსაცემი. „Гражданинъ“ იღუწება, რომ სახელმწიფო სამკურო შეტანილი ახალი დებულება „სამსულებების დაწესებულების“ უფლებათა ცხელ შევსებულ იქნა ახალის მუხლით, რომლითაც ამ დაწესებულებათა უფლება ძლიერად არ მისცენ ნება წერილად სასმელების ყიდვის იმ ადგილებში, სადაც მკვერთა ნახევარს ნაწილზედ არა ნაკლებს სესხი აქვს მიტეხული სათესლის სასყიდლად და აგრეთვე საზრდის მოსაზოვებლად სპირთა სესხის მიტეხვა.

შუაგარდნი. მეფე ვირტემბერგისა გარდაიცვალა.

ვეტერბურგის ბირჟა, 24 სექტემბერი

Table with 4 columns: Item Name, Price, Quantity, and Unit. Includes items like 'ხუთ-მანაიანი ოქრო', 'ტანაონის ვინაიანი', etc.

მიმოსალა ცაქსლის მამებისა შაჰს ზღაზაზ

ბათუმში 4 ვაისი: ხუთ შაბათობით, შაბათდღეის 4 საათზე მოკლე გზით და ნოვაროსისისა და კურსის შიდასი. შაბათობით საღამოს 8 საათზე შიდასი გზით (ეჟელა წყარო-სადგურში შეიქცა).

კვირაობით, საღამოს, სახლგარე-გარე, სტამბოლად მალის.

ბათუმში მოდის ოდესიდან: სამ-უბათობით შუა-დამს, შიდასი გზით. პარასკეობით, დღით-თაქსიდან მოკლე გზით (კურსის და ნოვაროსისისა შიდასი).

შაბათობით, დღით, სტამბოლად, ფოთიდან ბათუმში მოდის სამ-უბათობით—მისი შუადღე, რაც სთავაზობდა მადან გემს შიდასი გზით. სეთ-შაბათობით—დღით 9 საათზე დამას-სწრბოს მოკლე გზით მოსაბრუნებელ კა-გუსისა და ყინამის გემს.

შაბათობით, დღით 9 საათზე, და მასწრბოს შიდასი გზით მოსაბრუნებელ კაგუსისა-ყინამისა და რუშუდას ანტონ-ლისკან წამსუდ გემს.

ბათუმში ფოთს მიდის პარასკეობითა და კვირაობით. რაც გემს მოკლე ფოთიდან, ბათუმს სანჯურთა გავსე-სეუტის ხიდზე, რადის წყარა უკან.

მისი გარდა ყოველ-გაერთიანებული მო-დან ოკციდამ და ყინამ-კაგუსისა ნაკო-სადგურებიდან გავსეუტისა გავსე-სეუტისა.

განცხადებანი

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ წინის მალაზია

მიიღო ვასასიდად ზსავა წიგნები 20 კაპ.

ახსულზედ ალ. ყაზიბეგისა ავტორის სურათით ტომი I: დღუჯუა, ციკო და ელისო . . . 1 20 ტომი II, მამის მკვლელობა და განცხადება . . . 1 20 ტომი III, მოძღვარი და ციკო . . . 1 20 საუნჯე, მ. ჯანაშვილისა. . . 20

ცკარი სურათებიანი, საყმაწვილო წიგნი . . . 30

სიმორთის კიდობანი (გარა-ზადანი) სულაქელიძისა . . . 1

„ვეფხისტყაოსანი“ მე-12 გამოცემა, ოზურგეთში; ფსი . . . 30

ავაზანი, ტრაველი ანტ. ფურცელისა . . . 30

სამი ბიძენი, ილ. ივანე-დავითა ადამიანებისა . . . 20

საქართველო, ლა-მა . . . 40

უკანასკნელი დღე სიკვლი-ლი დასასჯელისა, ვიქ-ტორ პიუგოსი. თარგ. თ. სახოკისი . . . 30

ხალხური ზოგარები, შეკრე-ბილი ლინაშვილის მიერ. . . 30

ლექსები ნ. ბარათაშვილისა. ახალი გამოცემა . . . 30

რამდენი ლექსი ცახე-ვი . . . 15

თხზულებანი გ. ერისთავისა, შვედების ყვამა ავტორის სურათით . . . 2

ქართული-რუსული ლექსი-კონი და ზეზინაშვილისა სამივე ნაწილი . . . 8

ქართული ლექსიკონი, შე-დგენილი სხვა-სულხან ორბელიანისაგან . . . 3

გზა ცხოვრებისა, შედგენი-ლი წმიდისა დ. ლიგუ-ორისაგან . . . 1

წინამძღვარი ზეცისა . . . 50

წმიდათა ცხოვრება . . . 1 20

ივანე ფილოსოფოს ცხო-ვისა . . . 40

სიბრძნე კაპობრივი . . . 1

ბრძენი . . . 30

მოკლე სახელმძღვანელო ფრანგულის ენისა, ყლით. მოკლე ფრანგული გრამა-ტიკა . . . 1 20

მოკლე მსოფლიო ისტორია ძველია და ახალი-თა ნათესაეთა დასაბამი-დან სოფლის ვილენ-დღეანდამდე, ყლით . . . 1 20

მოკლე გეოგრაფია ფიზი-კური, მათემატიკური და ისტორიული, დამატებითი ძველის გეო-გრაფიისა . . . 50

მოკლე ქართული გრამა-ტიკა დამატებითი ტექნიკური და ლოგიკური ანალიზებისა . . . 40

ივერიკი

ტიფლისის ეჟელა წიგნის მალაზია, პ. ჯანაშვილის მიერ

დასტავებული წიგნები:

ა) „აღვადგინა“ ანუ „სამი ისტორიული ხრონიკისა“ და „წმ. ნინოს ცხოვრების“ გასაგებ-შესასწორებელი სახელმძღვანელო, დამატებით მე IX-X სულე, „სამეცნიერო ქრისტიანობისა“ ამოღებულ „სამეცნიერო ტრაქტატისა“ და „სასწავლო წიგნისა“, . . .

ბ) მწერლობა მე IX-X საუკუნისა, რომელშიაც დამატებული იგივე „სამეცნიერო ტრაქტატი“ და „სასწავლო წიგნი“ გამოცემის წინასიტყვაობითურთ . . .

გ) საუნჯე მე X საუკუნისა, ფსი 20 კაპ. P. S. პრიველი წიგნი დაიბეჭდა 300 ცალიდ, და ცალი ღირს 30 კაპ., ხოლო საუნჯეთურა 40 კაპ., მეორე წიგნი დასტავებულია 100 ცალიდ, და ცალი ღირს 40 კაპ., საუნჯეთურთ აგრეთვე 40 კაპ.—შემოსული ფული გადაეცემა ფონდს მე IX-X საუკუნის მწერლობის ნიმუშების საბეჭდად.

სადგური „ცვილისი-ქალაქი“

პაპაპაპის რკინის გზისა

ბაღის ქუჩა, ვალიძის ქუჩის ზირდანორ, სახლი 34

ამით აღწყვეს ბ-ნ საქონლის მიმდებარე და გამგზავნით, რომ კავკასის გზა, რომლით მიმოსვლა შეწყვეტილი იყო, ცხელა ვაისისა და სადგური მალაზია იღმებს ყოველ ვაის რკინის გზისაგან პირდაპირ ყველაფერ და აქედან რუსეთის ყველა რკინის გზების სადგურამდე იმ წესითა და პირობით, როგორც წინა დღეებში.

საქონლის ვაგზების სადგური იმნარაფე ჰესიკოვს, როგორც რკინის გზების ყველა სადგური, ე. ი. მიიღებს ვაგზავნა საქონელს და ჩაბარებს მას მალაზიისა და საჭაბოგანს და სხვა; ამისათვის არაფერი გადასახდელი არ გადასდებამ და თუ საჭირო გაფუძუნდა ან დანიშნული ადგილს არ მივიდა, სადგური სრულს ფასს უზღობს პატრონს. (3-121-1)

საკომერციული კურსები

მალაზია და მალაზიათაშის

წელიწადი მუთუ

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საკომერციული გა-ნათლება შესძინოს მსურველთა, არაფერ ქაღალის, ისე კაგუსის, და მოამზადოს ვარჯიშობის შეწყობით ანგარიშის დახვეწებით მკლდენი.

სწავლის გათავების შემდეგ ატესტატივ ეძლევათ. 1891—92 სამო-სწავლო წელს შემდეგი საგნები იქნება სასწავლებელი: 1) საკომერციული კო-ნომია, 2) საკომერციული არითმეტიკა, 3) პუბლიკის მარტივი, ორ-ცეცხლი და საბანკო 4) არითმეტიკა სასწავლო მათემატიკით, 5) საკომერციული მათემატიკა, 6) საკომერციული სათანადო წესდებანი, 7) მსწავლე-წერა და წერა გარეყუ-ლი და შიდასი.

სწავლა დაიწყება 16 სექტემბერს. ახლად შემოსულითა მიღება დაიწყება 2 სექტემბერს, ყოველ დღე საღამოს 4 საათიდან 8 საათამდე, კურსების სადგომში, სახლი ვაჟა-ფშაველას ფონდისთვის, № 9, სერაფეისა და საკონსტანტინოვსკის, აფთაქის ზღადაზორ.

პროგრამები და წესები კურსებისა უსასყიდლოდ შეიძლება მიიღოს მსურ-ველმა კურსების სადგომში და მათა წოვიანობების საბანკო კანტორაში, სიონის ქუჩაზე.

ვინც ქალაქს გარეშე სცხოვრობს, შეუძლიან წერილით მიმართოს კურ-სების დამარსებელს პ. მახუდაშვილს, ტფილისს. (24-94-22)

პეტრო მატეს ვანგანობა პეტროვსკის საზოგადოებისა, რომ მამ მოვიყვებ საზღვარ გარეთიდან მდებარე მოხელე და ვაგზართუ ქუთაისისში, ბაღდადის ქუჩაზე, წყალთა-შუა, ძმ. ვალაზის სახლში

სამეცნიერო და ლაქის ამოსაყვანი ქარხანა

და ვილენ შესაღებლად სხვა-და-სხვა ფერ აბრეშუმულს: პლიუმს, ხა-ვერდის, შალის და ბამბის ქსოვილებს, ყოველ ვაგზის შეკერილს ქლის ტანისამოსს; კაცის სამხედრო სამოქალაქო ტანისამოსს, ჩიხებს, ზღუქებს, ტანსაცმელს, არშებს, სირაქლებს ფთხებს და სხვებს. აგრეთვე ვილენ ტანი-სამოსსა და ყოველ ვაგზის დღაქიანებულ მატერიებს ლაქის ამოსაყვანად.

მსურველთ შეუძლიათ მოაბრძანდნენ მისეილის ქუჩაზე, ვაჟა-ფშაველას ქუჩაში და ფოსტით მოამართონ შეკვეთილობით და ფურცელ გაცნობონ ნიმუშით. (28-95-20)

ქარხანის პატრონი არტემ ანჯაფარიძე

ტფილისში, გოლოვინის პროსპექტზე, ქალაქის შუა-გულს ალაგას, ახალი ნომრები

დახეი

მშენებარ და სუფთად მორთული ოთახები 60 კაპ. ვილენ 5 მანა-თანდღე დღემ; თეთურად გვერი დათმობათ. საქმელი ახალი და გვერი-ლია. (36-86-25)